

CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL

CYFARFOD:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	12.09.2018
TEITL YR ADRODDIAD:	Nodyn Briffio i Aelodau – Rhoddion a Lletygarwch
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Adrodd i'r Pwyllgor Safonau ynglŷn â Nodyn Briffio diwygiedig drafft i Aelodau ar Roddion a Lletygarwch
ADRODDIAD GAN:	Mared Wyn Yaxley Cyfreithiwr – Llywodraethiant Corfforaethol mwycs@ynysmon.gov.uk
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

- A) Mae Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2008 yn nodi fod rhaid i Aelodau “o fewn 28 o ddiwrnodau ar ôl i chi gael unrhyw rodd, lletygarwch, buddiant materol neu fantais faterol, sy'n fwy na gwerth a bennir mewn penderfyniad gan eich awdurdod, ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer swyddog monitro eich awdurdod yn nodi bodolaeth a natur y rhodd honno, y lletygarwch hwnnw, y buddiant materol hwnnw neu'r fantais faterol honno”.
- B) Mae [Cyfansoddiad y Cyngor](#) hwn yn cynnwys cymal sy'n adlewyrchu'r gofyn hwn (paragraff 17).
- C) Mae adran 5.9 y Cyfansoddiad yn cynnwys [Protocol Rhoddion a Lletygarwch](#), sy'n darparu gwybodaeth i gynorthwyo Aelodau i benderfynu pryd y mae'n briodol ac yn ofynnol i gofrestru o dan y Côt Ymddygiad
- D) Mae'r [gofrestr](#) ar gael i Aelodau ei chwblhau ar-lein gan ddefnyddio'r ffurflen yn <http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2012/01/10/cyfansoddiad-5-ffurflen-rhoddion.pdf> Bydd Aelodau'n nodi nad yw'r hyn sy'n ymddangos ar y wefan ar y ffurf y gofynnodd y Pwyllgor Safonau amdano (ar yr un ffurf â'r ffurflen ei hun). Nid oedd yn bosib i'r Cyngor fabwysiadu'r ffurf honno oherwydd cyfyngiadau'r system ei hun / y gost o addasu'r system er mwyn cynnwys yr hyn y gofynnodd y Pwyllgor Safonau amdano.
- E) Pwrpas y Gofrestr yw sicrhau nad yw unrhyw weithredoedd/penderfyniadau a wneir gan Aelodau, yn eu rôl fel Cynghorwyr, yn cael eu dylanwadu gan ffafiaeth, neu

ffafriaeth dybiedig, nid yn unig yn codi o ddiddordebau personol, ond hefyd o ganlyniad i unrhyw rodd/lletygarwch a dderbyniwyd gan bartïon â diddordeb.

- F) Yn ystod adolygiad diweddar o Gofrestrau Diddordebau Aelodau gan y Pwyllgor Safonau, unwaith eto nodwyd mai ychydig iawn o gofnodion a gofrestrwyd yn y Gofrestr Rhoddion a Lletygarwch ar gyfer pob Aelod. Mae'n bosib mai'r rheswm am hyn yw nad oes dim i'w ddatgan. Fodd bynnag, gallai fod oherwydd nad yw Aelodau'n deall y gofyniad iddynt gofrestru, yn unol â'r Côt Ymddygiad. Nododd Aelodau'r Pwyllgor Safonau a fu'n ystyried Cofrestrau Rhoddion a Diddordebau'r Awdurdodau eraill fod llai o gofnodion yn cael eu gwneud gan Aelodau'r Awdurdod hwn.
- G) Cyhoeddwyd Nodyn Briffio ar Roddion a Lletygarwch ar gyfer Aelodau yn y gorffennol, ond, yn dilyn ei adolygu, penderfynwyd ei fod yn rhy gymhleth ac nad yw'n cynnwys digon o enghreifftiau ymarferol.
- H) Paratowyd Nodyn Briffio newydd ac mae copi ohono wedi'i gynnwys yn **Atodiad 1**. Y gobaith yw y bydd yn cynorthwyo Aelodau i ddeall y gofyniad i gofrestru rhoddion a lletygarwch y maent yn eu derbyn yn eu rôl fel Cynghorwyr. Bwriad y Nodyn Briffio yn **Atodiad 1** yw disodli yn hytrach nag ychwanegu at y Nodyn Briffio presennol.

2. ARGYMHELLION

I'r Pwyllgor

1. Nodi cynnwys y Nodyn Briffio diwygiedig drafft yn **Atodiad 1** a chadarnhau y dylid ei fabwysiadu.
2. Cytuno y dylai Cadeirydd y Pwyllgor Safonau gyflwyno'r Nodyn Briffio yn **Atodiad 1** i gyfarfod o Arweinwyr y Grwpiau; a
3. Cadarnhau y gellir dosbarthu'r Nodyn Briffio diwygiedig yn **Atodiad 1** i'r holl Aelodau yn enw'r Pwyllgor Safonau.

RHODDION A LLETYGARWCH - NODYN BRIFFIO AR GYFER AELODAU

Cefndir

Un o ofynion y [Cod Ymddygiad](#) yw bod Aelodau'n cofrestru'r holl roddion a lletygarwch a dderbynnir, ac y gwyddys neu yr amcangyfrifir eu bod yn werth **£20.00 neu fwy**, yn y [Gofrestr Anrhegion a Lletygarwch](#), o fewn 28 diwrnod o'u derbyn. Mae'r Cod yn ymwneud â rhoddion ac / neu letygarwch a dderbynnir gan Aelodau yn rhinwedd eu swyddogaeth broffesiynol fel Aelodau'r Cyngor yn unig (ac nid mewn capasiti personol).

Yn adran 5.9 y Cyfansoddiad, ceir [Protocol ar Roddion a Lletygarwch](#), a ddyfeisiwyd gan y Pwyllgor Safonau i gynorthwyo'r Aelodau i benderfynu pryd y mae'n briodol cofrestru rhoddion a lletygarwch.

Paratowyd y Nodyn Briffio hwn fel adnodd ychwanegol i gynorthwyo'r Aelodau i sicrhau cydymffurfiaeth trwy ddarparu cyngor ymarferol ar eu cyfer.

Pwrpas y Gofrestr a'r broses gofrestru

Bydd yr Aelodau'n gwerthfawrogi mai pwrpas y Gofrestr yw sicrhau nad yw unrhyw gamau / penderfyniadau a gymerir ac a wneir gan Aelodau, yn rhinwedd eu swyddogaeth broffesiynol fel Aelodau, yn cael eu dylanwadu gan ffafriaeth, neu'r canfyddiad o ffafriaeth ac nid yn unig y rhai a geir yn sgil cysylltiadau personol, ond hefyd unrhyw rodd neu letygarwch a dderbyniwyd gan bartïon â diddordeb. Os yw Aelod yn derbyn rhodd neu letygarwch sy'n uwch na'r trothwy, bydd yr eitem yn cael ei chofrestru yn y Gofrestr sydd ar gael i'r cyhoedd, ac o'r herwydd **bydd yn ofynnol i'r Aelod ddatgan diddordeb personol ar sail y cofrestriad hwnnw pe bai mater yn codi yn y dyfodol mewn perthynas â'r parti a roddodd yr anrheg neu a ddarparodd y lletygarwch.**

Felly, er enghraifft, mae Aelod yn mynychu digwyddiad gyda datblygwr er mwyn cael gwybodaeth a gofyn cwestiynau ynglŷn â datblygiad arfaethedig, ac wrth wneud hynny, mae'r Aelod yn derbyn lletygarwch yn y digwyddiad hwnnw sy'n werth mwy na'r trothwy, ac o'r herwydd **rhaid** ei gofnodi yn y Gofrestr Anrhegion a Lletygarwch o fewn 28 diwrnod o'i dderbyn. Os bydd raid i'r Aelod wneud penderfyniad wedyn mewn perthynas â'r datblygiad, yna dylai'r Aelod hefyd ddatgan y lletygarwch hwnnw fel diddordeb personol yn y cyfarfod lle bydd y mater yn cael ei drafod / ei benderfynu. Rhaid cwblhau'r ffurflen datganiad o ddiddordeb mewn cyfarfodydd hefyd.

O dan yr amgylchiadau hyn byddai'n cyfateb i ddiddordeb personol yn unig; ni fyddai'n ddiddordeb sy'n rhagfarnu, felly byddai'r Cynghorydd yn cael cymryd rhan lawn yn y drafodaeth. Y rhesymeg y tu ôl i hyn yw bod y broses o wneud penderfyniad yn gwbl dryloyw; ni ddylai'r ffaith fod Cynghorydd wedi derbyn lletygarwch priodol a chymesur yng nghyd-destun busnes y Cyngor ei atal rhag gwneud penderfyniadau a chymryd

rhan lawn yn y broses. Wrth gwrs, gall cyfres wahanol o ffeithiau fod â chanlyniad gwahanol; mae angen ystyried pob sefyllfa yn ôl y ffeithiau sy'n berthnasol iddi.

Byddwch yn ofalus ... Dylech bob amser gofio bod derbyn llwgrwobr yn drosedd. Os profir bod unrhyw rodd, gwobr neu fantais a dderbyniwyd gennych wedi cael ei roddi fel cymhelliad i wneud rhywbeth neu beidio â gwneud rhywbeth mewn perthynas â mater neu drafodiad penodol, yna gall fod yn drosedd, a bydd y cyfrifoldeb arnoch chi i brofi nad ydych wedi gweithredu'n anonest. Os oes gennych bryder bod amodau neu "linynnau ynghlwm" wrth unrhyw rodd neu letygarwch, yna dylech wrthod y cynnig a rhoi gwybod i'r Swyddog Monitro am y mater ar unwaith.

→ RHODDION

Gall "rhodd" fod yn eitem wirioneddol (nwyddau) neu'n brofiad (gwasanaethau) e.e. tocynnau theatr, tocynnau cyngerdd, gwahoddiad i ddigwyddiad chwaraeon ac ati, a dderbynnir yn rhad ac am ddim neu a roddwyd am bris gostyngol neu fynediad am ddim i ddigwyddiad heb docyn. Gall hefyd fod yn gyfle nad yw ar gael i'r cyhoedd.

Ni ddylech dderbyn rhoddion personol:

(a) yn rhinwedd eich swyddogaeth fel Aelod o'r Cyngor Sir (nid yw'n ofynnol i Gynghorau Cymuned gadw cofrestr gyfatebol ar gyfer eu Haelodau nhw); a

(b) lle rydych chi'n gwybod, neu'n rhesymol yn amcangyfrif, bod y rhodd yn werth £20 neu fwy.

Efallai y bydd derbyn pen ysgrifennu, dyddiadur ac ati yn briodol oherwydd gwerth isel y cynnyrch a roddir. Fodd bynnag, dylech fod yn ofalus pan fyddwch yn derbyn cyfres o anrhegion bychan / anrhegion o werth isel iawn o'r un ffynhonnell, yn ystod cyfnod byr, nad yw cyfanswm eu gwerth yn fwy na £20 y flwyddyn. Dylid cofnodi unrhyw gyfres o anrhegion o'r fath.

→ LLETYGARWCH

Mae geiriau eraill ar gyfer lletygarwch yn cynnwys 'croeso' a 'haelioni'. Bydd lletygarwch fel arfer yn cynnwys bwyd neu ddiod a ddarperir ar eich cyfer yn rhad ac am ddim neu am bris gostyngol. Gallai hefyd gynnwys darparu adloniant, teithio neu lety yn rhad ac am ddim neu am bris gostyngol ac mae felly'n cynnwys tocynnau neu dalebau.

Yn aml gall digwyddiadau sy'n cynnwys lletygarwch fod yn briodol ac yn llwyddiannus o ran hyrwyddo buddiannau'r Ynys ond mae angen i Aelodau fod yn ymwybodol o ganfyddiad pobl eraill wrth dderbyn lletygarwch. **Dylai aelodau fodloni eu hunain fod lefel y lletygarwch a ddarperir yn gymesur â natur a phwysigrwydd unrhyw faterion a drafodir mewn digwyddiad o'r fath, neu y dylai fod yn gymesur â phwrpas y digwyddiad e.e. hyrwyddo'r Ynys.**

Rhaid i unrhyw letygarwch a dderbynnir:

(a) gennyh yn rhinwedd eich swyddogaeth fel Aelod o'r Cyngor Sir (nid yw'n ofynnol i Gyngorau Cymuned gadw cofrestr gyfatebol ar gyfer eu Haelodau); a

(b) os ydych chi'n gwybod, neu'n rhesymol amcangyfrif, bod y lletygarwch yn werth £20 neu fwy, mae'n rhaid i chi ei gofrestru yn y Gofrestr Anrhegion a Lletygarwch.

Nid oes angen datgan lletygarwch a ddarperir neu a noddir gan Gyngor Sir Ynys Môn i Aelod. Byddai enghraifft yn cynnwys teithio i ddigwyddiadau a gynhelir gan eraill neu fynychu digwyddiadau a gynhelir gan y Cyngor. Fodd bynnag, pan mae swyddog yn gweithredu fel 'person canol' yn unig yn y broses weinyddol o drosglwyddo tocyn gan y trefnydd i'r Aelod, mae'r rhwymedigaeth i gofrestru yn parhau os yw'n werth mwy na'r trothwy.

Mae lletygarwch a ddarperir gan gyrff cyhoeddus eraill (ac eithrio'r Cyngor hwn) yn cael ei ystyried fel lletygarwch gan drydydd parti ac felly dylid datgan yn y Gofrestr unrhyw letygarwch y byddwch yn ei dderbyn sydd yn uwch na'r trothwy. Mae hyn yn cynnwys lletygarwch a ddarperir i chi gan gyrff allanol y cawsoch chi eich penodi gan Gyngor Sir Ynys Môn i wasanaethu arnynt.

Ni ddylid ond derbyn lletygarwch pan fo rheswm dilys i hybu lles economaidd, cymdeithasol neu amgylcheddol y Cyngor Sir a / neu'r Ynys.

Enghreiffiau:

Rwyf wedi cael gwahoddiad i ddigwyddiad sy'n cael ei gynnal gan ddatblygwr / buddsoddwr posibl. A allaf fynd? Ai dyma'r math o 'letygarwch' y mae angen ei gofrestru o dan y Cod?

Mae dyletswydd arnoch i fod mor wybodus â phosib ynghylch datblygiadau / buddsoddiadau posibl, yn enwedig o dan amgylchiadau lle mae eich ward yn cael ei heffeithio neu ble rydych chi'n cymryd rhan mewn penderfyniadau.

Fodd bynnag, mae angen cydbwyso hyn yn erbyn y ffaith bod yn rhaid i chi, fel Aelod, weithredu bob amser er budd y cyhoedd, ac na ddylech gael eich dylanwadu, neu ymddangos fel petaech yn cael eich dylanwadu gan gynnig, posiblwydd o gynnig, cymhelliant, gwobr ac ati gan ddatblygwr / buddsoddwr wrth gyflawni eich dyletswyddau.

Felly, byddai angen i chi gymryd gofal arbennig gyda'r cynnig hwn o letygarwch gan y trydydd parti, yn enwedig os oes gennyh rôl benodol a allai ddylanwadu ar y

canlyniad ar gyfer y trydydd parti hwnnw e.e. byddwch yn Aelod o bwyllgor sy'n gwneud penderfyniad sy'n effeithio ar fuddiannau'r datblygwr / buddsoddwr, yn enwedig y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

Yn gyntaf, gofynnwch i chi'ch hun a oes angen gwirioneddol i chi fynychu.

Yn ail, ystyriwch werth y lletygarwch a gynigir.

Os nad yw'r lletygarwch yn fwy na'r trothwy o £20 - nid oes rhaid i chi ei gofrestru - ond os ydych chi'n poeni sut y gellid camddehongli'r ffaith eich bod wedi ei dderbyn (yn enwedig gan mai datblygwr / buddsoddwr sy'n ei roddi), gallech wneud datganiad gwirfoddol er mwyn sicrhau tryloywder.

Os yw'r lletygarwch yn uwch na'r trothwy, gofynnwch i chi'ch hun a yw'r lletygarwch o fudd i'r Cyngor / Ynys ac a yw hynny'n gymesur â gwerth yr hyn sy'n cael ei gynnig. Os yw'r lletygarwch a gynigir yn ategol at ac yn gymesur â chynnal busnes, ac er budd gorau'r Cyngor / cyhoedd, mae'n debyg y byddai'n rhesymol derbyn y lletygarwch; ond mae'n rhaid i chi sicrhau eich bod wedi'i ddatgan yn y gofrestr. **Mae'r hyn sy'n "gymesur" yn golygu taro'r cydbwysedd cywir rhwng sicrhau eich bod chi mor wybodus â phosib ynghylch y materion y byddwch yn penderfynu / dylanwadu arnynt, tra'n cynnal hyder y cyhoedd yn uniondeb y broses.**

Nid diben y Cod yw atal busnes rhag cael ei gynnal yn gyfreithlon, ond i sicrhau ei fod yn cael ei wneud yn dryloyw. Felly, os yw'r datblygwr yn dymuno darparu derbyniad ar gyfer yr Aelodau er mwyn amlinellu eu cynigion datblygu ac ateb cwestiynau, a bod lletygarwch yn cael ei ddarparu fel rhan o'r broses honno, yna mae lletygarwch o'r fath yn dderbyniol, hyd yn oed os yw'n werth mwy na'r trothwy, ar yr amod y caiff ei ddatgan yn y Gofrestr. Fodd bynnag, ni fyddai lletygarwch moethus gormodol, neu lletygarwch sy'n anghymesur â'r busnes sydd i'w drafod, yn briodol, hyd yn oed os yw wedi'i gofrestru.

Mae'r Cyngor ar hyn o bryd yn mynd trwy broses gaffael gystadleuol. Rwyf wedi cael gwahoddiad i ddigwyddiad sy'n cael ei gynnal gan gyflenwr, a fydd yn gwneud cais am y contract. A allaf fynd? Ai dyma'r math o 'lletygarwch' y mae angen ei gofrestru o dan y Cod?

Mae'n ofynnol i Aelodau weithredu er budd y cyhoedd yn gyffredinol, yn hytrach na gweithredu er budd sefydliad neu unigolyn penodol. Byddai'n torri'r Cod Ymddygiad i roi mantais neu anfantais amhriodol i unrhyw gontractwr / cyflenwr.

O dan yr amgylchiadau, byddai'n ddoeth i chi gael cyngor y swyddogion sy'n arwain ar y broses gaffael cyn ymrwymo i gwrdd â chontractwr / cyflenwr. Mae'n hollbwysig bod

yr un cyfleoedd yn cael eu darparu ar gyfer pob darpar gyflenwr a dylech fod yn ymwybodol o unrhyw rôl sydd gennych fel ymgynghorai, ond nid mae'n debyg fel un sy'n gwneud penderfyniadau, yn y broses gaffael.

Dydw i ddim yn siŵr sut i gyfrifo'r £20?

Dylech amcangyfrif faint y byddai disgwyl i berson dalu am yr anrheg / lletygarwch cyfatebol ar sail fasnachol.

Os oes gennych unrhyw amheuaeth ynghylch y gwerth, yna byddai'n well i chi gofrestru'r lletygarwch.

Rwyf wedi derbyn tocyn i gêm rygbi gan un o'm hetholwyr, sy'n chwaraewr rygbi proffesiynol, am helpu i sicrhau cyfleusterau chwaraeon yn lleol. Dwi'n fwy o gefnogwr pêl-droed felly rydw i'n mynd i roi'r tocyn i Aelod arall yn fy ward. Bydd hi'n cofnodi ei bod wedi derbyn y tocyn ar y Gofrestr felly ni fydd angen i mi wneud na fydd?

Os nad ydych yn derbyn yr anrheg neu'r lletygarwch / neu'n dychwelyd y rhodd i'r sawl sy'n ei roddi, yna does dim rhaid i chi ei gofrestru.

Ond, yn yr amgylchiadau hyn, rydych chi wedi derbyn y gwahoddiad er eich bod wedi ei drosglwyddo i berson arall i'w ddefnyddio. Felly, bydd angen i chi ei gofrestru oherwydd yn dechnegol, chi sydd wedi ei dderbyn.

Bydd angen i'r Aelod arall, a fydd yn defnyddio'r tocyn, ddatgan ei bod wedi ei dderbyn oherwydd nid yw'r rhodd cael ei roddi gennych chi'n bersonol.

Mae aelodau eraill yn fy ngrŵp wedi cael tocynnau am ddim i ddigwyddiad. Hoffwn i fynychu'r digwyddiad hwnnw. A allaf ofyn am docyn am ddim i mi fy hun?

Gallai gofyn am docyn am ddim i chi eich hun fod gyfystyr â thorri paragraff 6 (1) (a) o'r Cod Ymddygiad sy'n datgan na ddylech ddefnyddio'ch swyddogaeth fel Aelod i sicrhau ar eich cyfer chi eich hun neu unrhyw berson arall, unrhyw fantais neu anfantais.

Felly, ni ddylech byth ofyn am neu wahodd cynnig o anrheg neu letygarwch yn eich swyddogaeth fel Aelod.

Dylech hefyd ofalu eich bod yn osgoi rhoi arwydd i unrhyw un y gallech fod yn agored i gynigion o'r fath.

Rwyf wedi cael cynnig aelodaeth campfa yn rhad ac am ddim mewn parc gwyliau lleol dros fisoedd y gaeaf (pan mae'n dawel arnynt). A allaf dderbyn y cynnig hwn?

Yn gyntaf oll, ystyriwch a yw pobl leol eraill wedi cael cynnig yr un cymhelliant, neu a ydych chi wedi cael eich targedu / ai chi yw'r unig un (neu un o ychydig) a gafodd y cynnig oherwydd eich swyddogaeth fel aelod lleol.

Os cysylltwyd â chi o ganlyniad uniongyrchol i'ch rôl fel aelod lleol yn y ward, dylech wrthod y cynnig ar y sail bod yr anrheg yn cael ei gynnig i chi yn rhinwedd eich swydd fel aelod o'r Cyngor Sir a (gellir tybio, ar sail prisau aelodaeth campfeydd yn gyffredinol) bod y rhodd yn werth mwy na £ 20.

Os cafodd yr un cynnig ei wneud i eraill yn yr ardal leol, gallech dderbyn y cynnig. Ni fyddai angen i chi gofrestru'r rhodd gan nad yw'n cael ei gynnig i chi yn rhinwedd eich swydd fel aelod. Fodd bynnag, petai mater yn dod gerbron y Cyngor yn ddiweddarach sy'n ymwneud â'r parc gwyliau / y cwmni sy'n berchen arno neu'n ei reoli ac ati, byddai angen i chi sicrhau eich bod yn gwneud datganiad o ddiddordeb personol. Mae'ch diddordeb yn annhebygol o fod yn un sy'n rhagfarnu; fodd bynnag, byddai angen i chi ystyried y ffeithiau perthnasol a'r amgylchiadau penodol ar yr adeg honno.

Os oes gennych unrhyw ymholiadau, cysylltwch â'r Swyddog Monitro.